
Skryté poklady českých egyptologů

Skryté poklady českých egyptologů

Nejen objevy hrobů z doby egyptské staré říše, ale i unikátními svazky knih se může pyšnit Český egyptologický ústav FF UK. Jeho knihovna ukrývá desítky vzácných knih, jež mají vysokou hodnotu nejen odbornou, ale i uměleckou. Velké folianty jsou totiž plné originálních ručně kolorovaných litografií.

Knihovna Českého egyptologického ústavu v současnosti schraňuje kolem 9 000 monografií, více než 5 000 separátů a přibližně 2 500 svazků periodik. Knihovna byla založena v roce 1925. O její založení a dlouhodobé budování se v rámci činnosti egyptologického semináře Filozofické fakulty UK zasloužil především František Lexa, vzácné svazky získala převodem soukromé egyptologické knihovny profesora Jaroslava Černého po jeho smrti v roce 1971. Tímto do fondu knihovny přešlo mnoho důležitých a již nedostupných publikací.

O zpřístupnění a představení těchto vzácných tisků jsme požádali vedoucí knihovny ústavu PhDr. Jiřinu Růžovou.

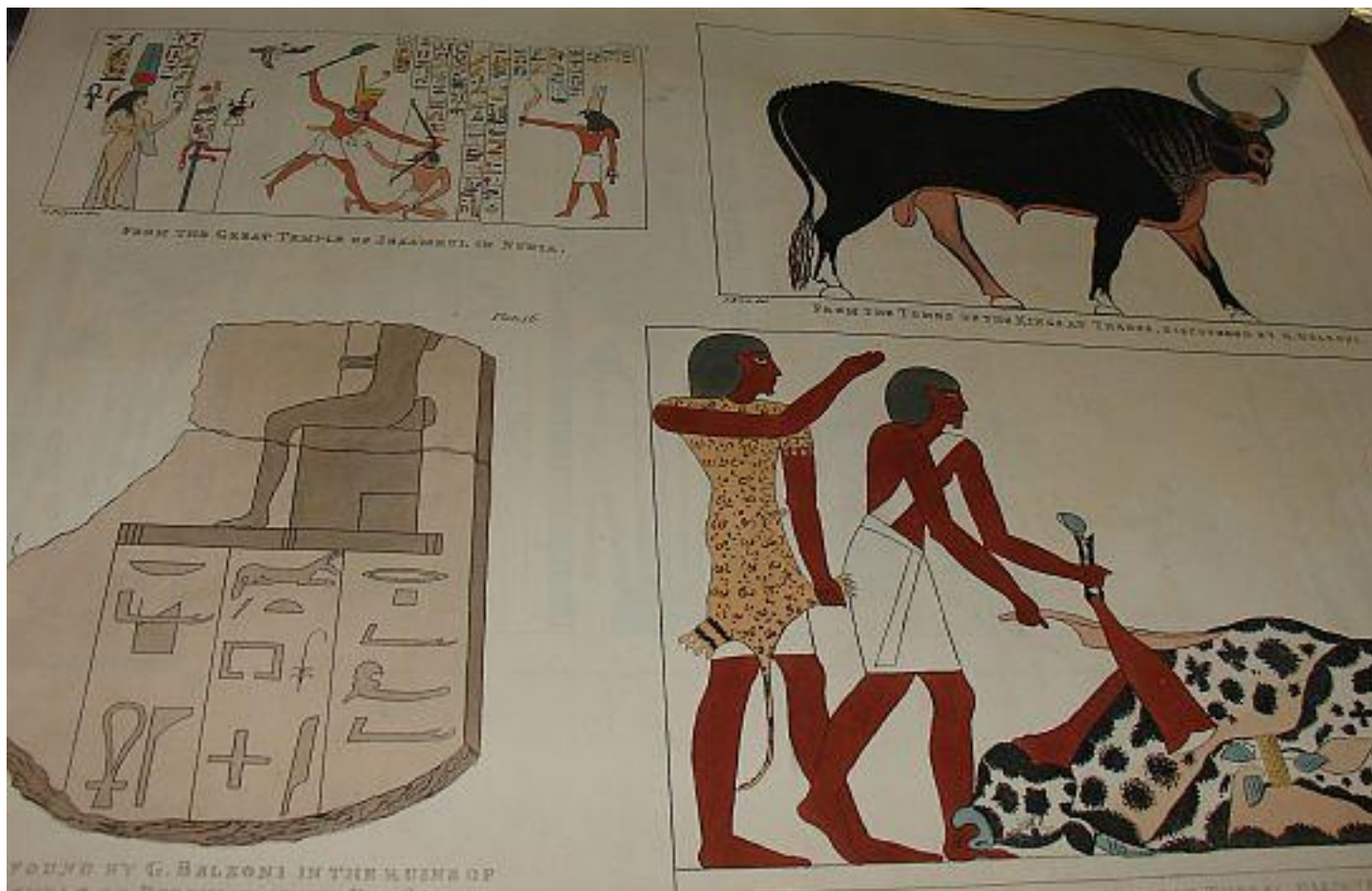
PhDr. Jiřina Růžová má v rámci výzkumného záměru na léta 2005-2011 za úkol připravit vydání biografie profesora Jaroslava Černého

Sedíme ve čtvrtém patře budovy Filozofické fakulty v Celetné ulici, odkud je nádherný výhled na staroměstské střechy. Všechny stěny místnosti jsou až do stropu obloženy regály zaplněnými starými knihami. Odkud tyto knihy pocházejí?

Tato knihovna pochází z dědictví profesora Černého, a to včetně regálů, tak jak byla v jeho oxfordském domě. Díky tomuto daru má naše knihovna něco, co mnoho středoevropských knihoven nemá. To znamená nejen fondy starší základní literatury, jako jsou časopisy, které začali vydávat první egyptologové, ale i historicky cenné publikace.

Pražská sbírka egyptologických publikací tedy ve srovnání s jinými evropskými knihovnami ob stojí?

Každá knihovna má v současnosti samozřejmě něco. Ale když nám profesor Černý odkazoval svou knihovnu, tak to byla největší soukromá egyptologická knihovna na světě. Jeho skutek je pro nás naprosto ničím nedocentelný. Při psaní biografie o profesoru Černém o tom často přemýšlím. On musel odejít, byl zbaven státního občanství a britské nepřijal, takže byl bez občanství... A přes to všechno nezatrpl a tuto obrovskou hodnotu, za niž by jeho paní mohla získat vysokou finanční náhradu, věnoval fakultě.

Obrazové přílohy znázorňují skutečný stav nálezů v době objevu

Ve vaší sbírce jsou i vzácné folianty z 19. století...

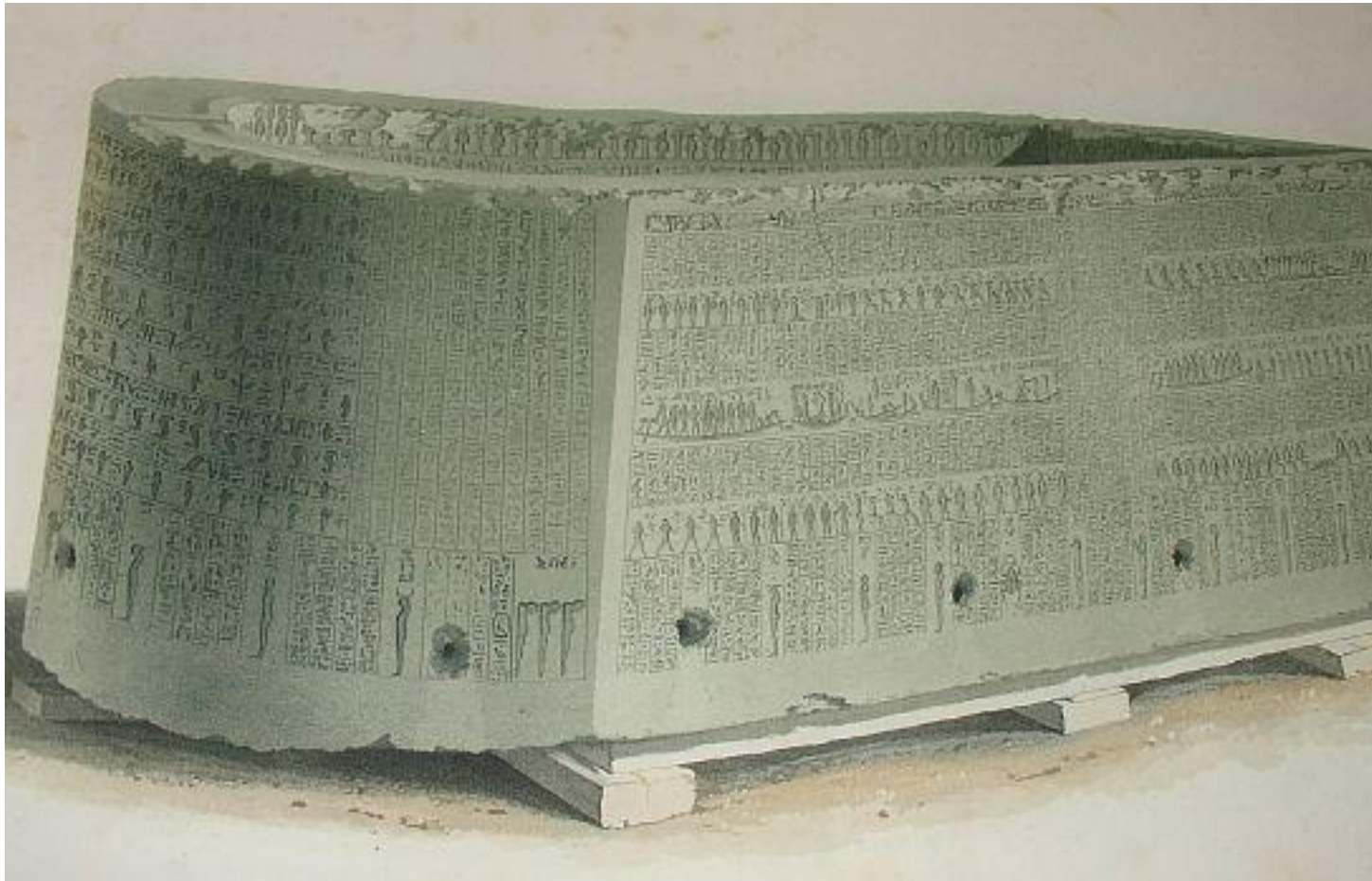
V 19. století proběhly dvě velké výpravy do Egypta. Jednou z nich byla Napoleonova výprava, druhou cestu uspořádal Němec Richard Lepsius. Z Napoleonovy výpravy máme jen faksimile, originální komplet svazků vlastní například Národní muzeum. My máme publikace z Lepsiovy výpravy, které tvoří menší textová část a rozměrné obrazové přílohy. Ty zpracoval tým inženýrů, kresličů, antropologů a dalších odborníků, kteří se výpravy rovněž zúčastnili. Vlastníme i další vzácné svazky, v nichž jsou přílohy provedeny starými technikami, jako jsou hlubotisk nebo kamenotisk.

Kdo tyto nákladné publikace financoval a v jakém asi vyšly nákladu?

Vždy to byl panovník, který tým na příslušnou výpravu vysílal. Soukromé tisky vycházely v opravdu malých nákladech, reprezentativní publikace tak v řádu stovek.

Kolorované grafiky v knihách z první poloviny 19. století jsou jevem opravdu výjimečným...

Díky nim ale máme zachovány egyptské nálezy v takové podobě, v jaké je oni skutečně našli. Když byste na místo přijela dnes, tak už malby budou vybledlé, protože památky v Egyptě jsou často napadeny různými škůdci nebo je poškodila slaná voda. Proto se současné objevy vždy primárně konzervují. Publikace nám tedy dávají jedinečnou možnost vidět reliéfy, hrobky nebo i krajiny v podobě a barevnosti, jak skutečně vypadaly.

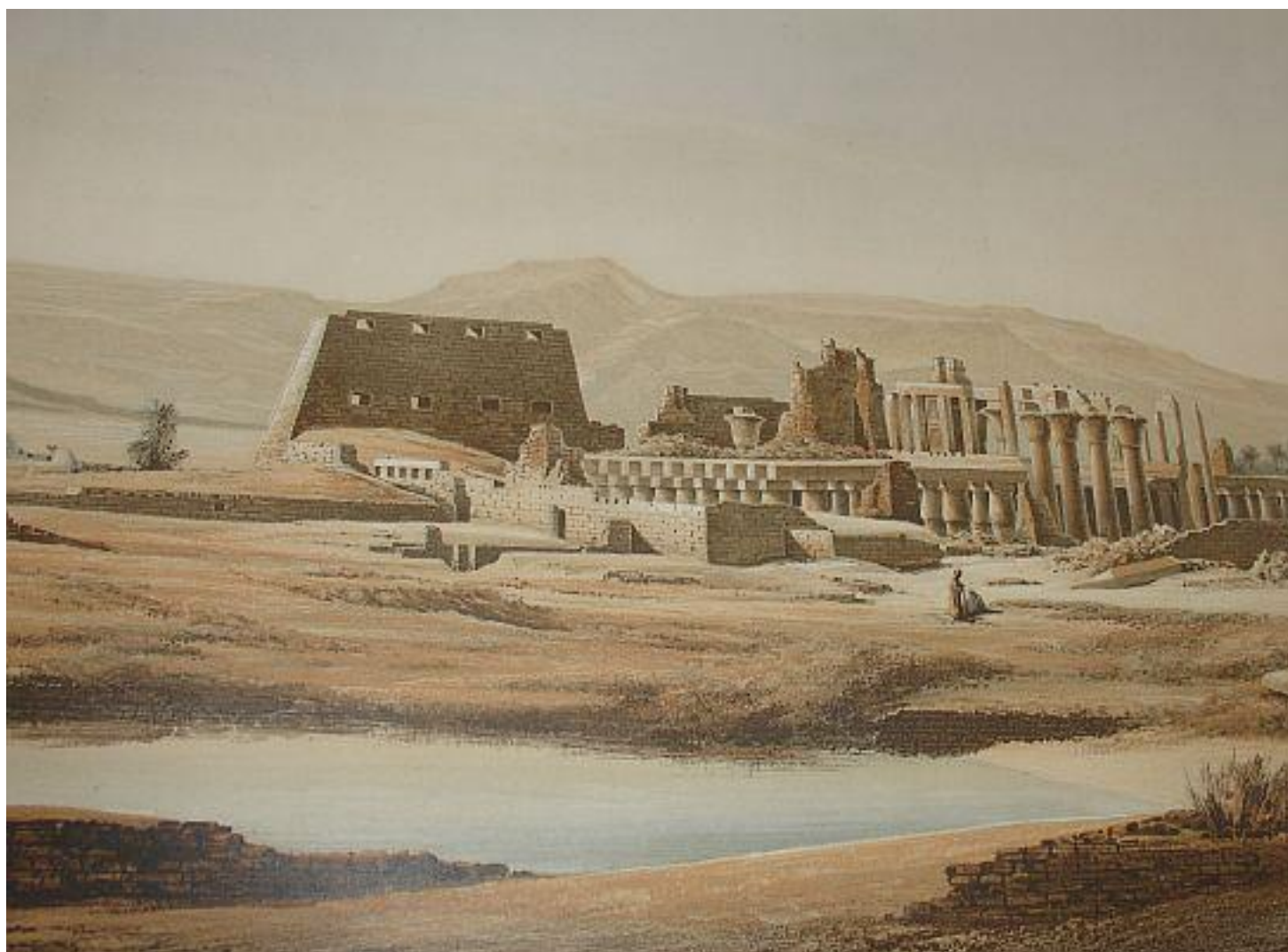
Knihovna půjčuje knihy pouze prezenčně, studenti i veřejnost si mohou ve výpůjční době listovat všemi knihami včetně vzácných foliantů

Máte ve svém depozitáři i starší publikace s přílohami než z 19. století?

Knihy do roku 1850 máme uloženy v trezoru. Starší knihy napadené plísními jsme museli nechat restaurovat v Národní knihovně, některé knihy jsme opatřili novou vazbou v úvalském ateliéru Krupka, kde umí vyrobit kvalitní kopie původních vazeb. Z toho by měl profesor Černý určitě velkou radost. K našim nejstarším knihám patří např. latinská příručka z roku 1626, která byla už součástí původní knihovny egyptologického semináře Filozofické fakulty UK.

Jak získáváte v současnosti přírůstky do své knihovny?

Před rokem 1989 jsme měli devizy na nákup jedné knihy ročně. Existovala ale možnost knihy vyměňovat. Protože náš ústav měl své výkopy, publikovali jsme i původní materiály v němčině nebo angličtině, a tím jsme měli ke směně co nabídnout. V současné době publikujeme tak šest sedm knih ročně a máme už mnoho výměnných partnerů po celém světě.

Studenti mají k dispozici odborné knihy v angličtině, němčině, francouzštině, ruštině, holandštině a italštině, v češtině najdou spíše jen varia
(Lucie Kettnerová)